

تأثیر رایحه درمانی بر کیفیت هوای محیط اتاق عمل و عوامل مرتبط با آن

سعید جزینی درچه (1) احمد قدمی (2) اسماعیل کاوی (3) جابر ذبیحی راد (4)

چکیده:

مقدمه: کیفیت بد هوا و بوی نامطبوع از جمله مشکلات و معضلات بزرگ در محیط های اتاق عمل است که ممکن است سبب استرس شغلی، ناراحتی و کاهش راندمان کاری پرسنل گردد. در اتاق عمل عوامل مختلفی باعث ایجاد بوی نامطبوع می شود که می توان به بیوآئروسول ها، مواد شیمیایی، پروسیجرهای جراحی، پرسنل و بیماران و مشکلات مربوط به تهویه و سیستم آب و فاضلاب اشاره نمود (27). اهمیت مسئله آلاینده های هوا و انتشار آن در بیمارستان از یک طرف و ضرورت حفظ بالاترین کیفیت برای تهویه مطبوع و مناسب و در نهایت حفظ و ارتقاء سلامتی بیماران و پرسنل ارائه دهنده خدمات از طرف دیگر سبب شده تأمین هوای عاری از آلاینده برای هر یک از بخش های بیمارستانی به خصوص اتاق عمل از جایگاه ویژه ای برخوردار باشد، ذرات خوشبوی معلق در هوا می توانند با اثر بر هیپوتالاموس، سیستم عصبی خودمختار و سیستم درون ریز تاثیر، موجب بهبود گردش خون محیطی، تنفس و فشار خون شوند که تمام این موارد باعث کاهش استرس شغلی پرسنل و از طرف دیگر بهبود کیفیت هوای محیط کاری می شود. مطالعه حاضر با هدف بررسی تاثیر رایحه درمانی بر کیفیت بوی محیط اتاق عمل و عوامل موثر بر کیفیت هوای اتاق عمل در بیمارستان حجت ابن الحسن العسکری انجام گرفت.

روش کار: این مطالعه نیمه تجربی (طرح قبل و بعد) بود که در محیط بیمارستان حجت بن الحسن العسکری (عج) اصفهان انجام گردید. نمونه ها با استفاده از روش آسان و دردسترس انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده ها، شامل پرسشنامه دو قسمتی محقق ساخته بود که قسمت اول آن شامل 10 سوال در خصوص استرس شغلی ناشی از بوی نامطبوع اتاق عمل و قسمت دوم آن 10 سوال در خصوص رضایت پرسنل از کیفیت هوای محیط اتاق عمل و عوامل مرتبط با آن بود که قبل و بعد از مداخله (رایحه درمانی) توسط 15 نفر از پرسنل اتاق عمل، 4 نفر پرسنل بیهوشی و 4 فر جراح و 2 نفر متخصص بیهوشی تکمیل شد. تمام بیست سوال با چهار گزینه "اصلاً"، "تا حدی"، "متوسط" و "خیلی زیاد" طبقه بندی شد و هر قسمت پرسشنامه از 10 تا 40 برای امتیازبندی شده بود. جهت تجزیه و تحلیل داده ها از آمار توصیفی - تحلیلی و نرم افزار spss ورژن 18 استفاده شد.

یافته: با آنالیز آیتم های پرسشنامه، بیشترین عواملی که از نظر پرسنل به صورت روزانه باعث ایجاد بوی نامطبوع در محیط اتاق عمل شده بودند، شامل پروسیجرهای جراحی با (76%)، بوی کوتر با (56%)، بوی غذا با (56%)، بوی مواد شستشو دهنده ی سطوح با (56%)، بوی مواد دفعی بیماران با (54/2%) و بوی بدن بیماران (52%) بود. یافته های این پژوهش نشان داد، رضایت مندی پرسنل در خصوص کیفیت هوای اتاق عمل بعد از رایحه درمانی با رضایتمندی بیشتری همراه بود و از نظر آماری تفاوت معنادار بدست آمد ($p=0/015$).

بحث: در مورد بهبود وضعیت هوا و بوی نامطبوع در اتاق عمل نیز رایحه درمانی اثر مثبتی داشت و از نظر افراد این وضعیت نسبت به قبل از مداخله بهبود پیدا کرد که این امر می تواند به علت کارکرد مداوم و موثر دستگاه خوشبو کننده در حین شیفت های کاری باشد. نتایج این مطالعه در مورد وضعیت بو در اتاق عمل، موثر بودن رایحه درمانی را در بهبود کیفیت بو در این محیط نشان می دهد.

نتیجه گیری: نتایج این پژوهش نشان داد رایحه درمانی می تواند در بهبود کیفیت هوا در اتاق عمل و کاهش بوی نامطبوع ناشی از پروسیجرهای جراحی موثر باشد. با توجه به نتایج پیشنهاد می شود از رایحه درمانی در محیط اتاق عمل جهت بهبود کیفیت هوای اتاق عمل استفاده گردد .

کلید واژه ها: بوی نامطبوع، اتاق عمل، رایحه درمانی

1. کارشناس ارشد اتاق عمل، تکنولوژیست جراحی اتاق عمل بیمارستان حجت ابن الحسن العسگری اصفهان، اصفهان، ایران
[Email: saeedjazinid@yahoo.com](mailto:saeedjazinid@yahoo.com)

2. استادیار، دکترای پرستاری، مرکز تحقیقات ترمیم زخم، دانشکده پرستاری مامایی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران
[Email: Ghadami@nm.mui.ac.ir](mailto:Ghadami@nm.mui.ac.ir)

3. مربی، کارشناس ارشد اتاق عمل، دانشکده ی پرستاری و مامایی لارستان، لارستان، ایران
[Email: kavi.ishmael@gmail.com](mailto:kavi.ishmael@gmail.com)

4. دانشجوی کارشناسی ارشد اتاق عمل، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشکده پرستاری مامایی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران

[Email: radjaber@yahoo.com](mailto:radjaber@yahoo.com)